

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 40—

za pol leta . K 20—

za četrt leta . K 10—

za 1 mesec . K 3'50

Za Ljubljano mesečno 3 K

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 98

Nova ententa.

V Londonu se rešuje jadransko vprašanje.

Dunaj, 17. dec. Belgijske vesti trde, da se bo na posvetu v Londonu sklenila nova obrambna zveza zapadnih držav, ki bi ji pripadale Francija, Anglija in Belgija. Glede Jadranskega vprašanja se je z Italijo dosegel sporazum, posebno glede Reke. Holandske vesti pa trde, da se je v Londonu sklenila zveza med Francijo, Anglijo in

Italijo. Sklenjeno je od Nemčije zahtevati, da brezpogojno izpolni mirovne pogoje, sicer jo ententa prisili z oboroženo močjo. Te ekspedicije bi se udeležila tudi Amerika. Tudi holandske vesti potrjujejo, da so se storili važni sklepi glede Adrije. V kratkem pride Lloyd George v Pariz.

Zveza Češke, Avstrije, Jugoslavije.

Protiv Mažarski.

Dunaj, 17. Dunajski listi poročajo, da je gospodarska zveza med Češko, Avstrijo in Jugoslavijo gotova stvar. V Parizu računajo, da bo Mažarska prešla pod angleški gospodarski vpliv. Omenjena gospodarska zveza pa naj

bi bila protiutež angleško mažarski zvezi. S tem spravljajo v zvezo potovanje avstrijskega kanclerja dr. Rennerja v Prago. Na drugi strani pa se v Avstariji pojavlja gibanje za zvezo z Mažarsko brez Češke.

Francija se zopet oborožuje.

LDU Berlin, 17. dec. (ČTU.) Iz Pariza se poroča: Glasom vesti, ki jo priobčuje »Information«, bo franc. vlada predložila načrt, v katerem bo zahtevala oboroževanje v velikem slogu. Načrt predlaga,

da se zgradi francosko zračno brodogradilništvo in da se meje kar najbolj utrdijo.

Živila iz Jugoslavije v Avstrijo.

LDU Pariz, 18. decembra. (DunKU.) Danes je bila konferenca glede izvedbe z Jugoslavijo sklenjene pogodbe za dobavo živil. Te konference so se udeležili: državni tajnik Löwenfeld-Russ in Paul, oddel-

ni predstojnik Enders in ministerjalni svetnik Grünberger, od jugoslovanske strani pa delegat Protič in železniški minister. Razpravljali so o ukrepih, da se omogoči prevoz živil iz Jugoslavije v Avstrijo.

Vlada bankirjev.

Korupcija. — Država oškodovana za milijone.

Ljubljana, 19. dec. Iz Beograda so te dni poročali, da postane sedanji demokrat-ski finančni minister Voja Velković guverner Narodne banke. Ta gospod, steb-ber demokratsko-socialistične vlade, je že za časa avstrijske okupacije pod zaščito avstrijskih prijateljev delal dobre kupčije na stroške ubogega srbskega ljudstva. V sedanji demokratsko-socialistični vladi je gospod postal finančni minister. Možno pa je ob enem solastnik bank. Kot tak je z demokratskim prometnim ministrom, svojim prijateljem, Miloradom Draškovičem, ki je ob enem ravnatelj Izvozne banke, in velikim demokratom Milošem Savčičem, ki je ravnatelj Prometne banke, na škodo države napravil milijonsko kupčijo. Tvrdisi Freundlich je država zaplenila 18.000 kubičnih metrov hrastovega lesa. Lesa pa niso prodali na dražbi, marveč na

odredbo ministra Velikovića Draškovičevi Izvozni banki na jamstvo Prometne banke, ki je tudi udeležena pri kupčiji. Izvozna banka je ta les dobila od države po 105 dinarjev (po tedanjem kurzu 486 K) kubični meter. Ker pa doli stane kubični meter hrastovega lesa najmanj 500 dinarjev, je Izvozna banka, katere šef je minister Drašković, po prizadevanju ministra Velikovića napravila dobička 7 milijonov dinarjev ali 32 in pol milijona kron. Verjetno je, da bo del teh milijonov šel v volilni fond demokratsko-kapitalistične stranke.

Tako je oškodovana država in ljudstvo, s prišepčanim denarjem bodo pa kapitalisti in socialisti delali volitve. Ni čuda, da se ta gospoda z maslom na glavi tako boji konvencije parlamenta. Dol s korupcijoj!

skupno pa bodo imele splošno orientacijo in taktiko v parlamentu, v kolikor se bo odločalo v skupnih vprašanjih.

Gospodarska katastrofa v Nemčiji.

LDU Nauen, 18. dec. (Brezžično.) V nemški narodni skupščini so interpelirale stranke desnice: Narodnemu gospodarstvu preti vsled napačnega gospodarjenja in davčne politike ter vsled zakonodaje, ki ovira voljo za delo, popoln poraz. Prebivalstvo se spričo neprestanega zvišavanja vseh cen kmalu ne bo moglo več prehranjevati in oblačiti. Kaj namerava vlada storiti, da prepreči grozečo gospodarsko katastrofo in da ohrani one dele prebivalstva, ki pri proizvodnji niso neposredno udeleženi?

Ustavljen promet na Češkem.

LDU Praga, 18. decembra. (ČTU.) Vsled pomanjkanja premoga se bo v čeho-slovaški republiki od srede, 24. t. m., do sobote, 27. t. m., ustavil ves osebni promet. Vozili bodo le ententni brzovlaki Praga-Pariz in Varšava-Pariz.

Nemiri na Španskem.

LDU Pariz, 13. decembra. (DunKU.) — Brezžično.) Iz Madrida in Barcelone se poroča o spopadih in bombnih atentatih. Mnogo oseb je bilo ranjenih, nekatere težko.

Zastor pada.

Revolucionarna socialna demokracija se je usidrala tudi na Slovenskem. Iz ljubozni do demokracije in ljudstva je marsikak poštenjak pozdravljal to gibanje in je trdno upal, da bo s svoje strani tudi ono doprineslo svoj del k zgradbi nove, ljudske države. Pred vojno in po mrki revoluciji je bila soc. demokracija neprekosljiva v svojem »radikalizmu«, oznanjevala je nauk o Veliki Revoluciji, solidarnosti vseh ponižanih in razžaljenih. Po prevratu je zavozila v še bolj revolucionarne vode, napadala vlado, zidala blesteče programe in pela visoko pesem Ljenuinu in rdečim gardam. Potem pa je nastal naenkrat preokret. Dobili smo rdeče ekscelence, v regentovih predsohah so potrpežljivo čakali Kristan in sodrugi. Za hip so bile oči celega socialističnega proletarijata obrnjene v Beograd. »Socializacijo, agrarno reformo, starostno zavarovanje dajte nam!« Ni bilo odgovora in ne reform; in naenkrat ni bilo ne kruha, ne moke in ne sladkorja. Pač pa smo dobili vse kaj drugega: Volilno pravico, ki bo vzela ljudstvu ves vpliv v občinah in ga izročila denarnim mogotcem v oblast.

V tem hipu se obrača socialno-demokratska množica od svojih voditeljev in išče novih poti. Na Hrvaškem se je že odtrgala od vladne stranke in se organizirala pri komunistih. »Mi nočemo med sabo ljudi, ki menjajo svoj program, kot menja delavec vsak teden svojo srajco!« čujete kli-cati voditelje nezadovoljnih. Tudi pri nas se blizamo ločitvi, na desno pojdejo oni, ki ljubimkajo s kapitalom, na levo glasniki revolucije, pristaši boljševizma.

Pri tej priliki, ko se tudi pri nas ruši stranka, ki ji njeni kapitalistični zavezniki v »Slov. Narod« sami očitajo, da pre-cenjuje svojo moč, je zelo dragoceno priznanje avstrijske boljševiške stranke, da je od »bratskih strank« dobivala milijone. Kdo in kje so te bratske boljševiške stranke, bo vedel vsado. Rusija in v prejšnjih časih Mažarska sta sipale svojim pristašim milijone v naročje in ne bi bilo nič čudnega, če bi bili tudi svoji »bratski stranki« v Jugoslaviji, poslali kaj denarne podpore.

Zastor pada. In na odru beograjske politike vidi socialno-demokratski proletarijat velepolicaja Pribečevića stiskati Kristanu roko. Krog teh dveh »očetov naroda« stoje ravnatelji in upravni svetniki bank, in sodrug-minister je ves srečen, da jim sme pogledati vsaj v oči in dobrohotna rejena lica, ko ne more pogledati v njih polne blazine. Proletarijatu se odpirajo oči in zato zapuščata stari prapor in gre svojo pot: Mnogi gredo na levo, kjer vabijo Ljenuinova nebasa in podpore od bratskih strank, — drugi hite tja, kjer se zbira pod Krekovim praporom delavno ljudstvo in se pripravlja na veliko borbo za delavske pravice.

Atentat na ljudstvo.

Zastopniki ljudstva v boju z vladno policijo!

Ljudstvo vstaja. Zaveda se svojih pravic. Začelo jih je braniti. »Uradni list« je prinesel že precej imen občin, katerim so nasilno razpustili občinske odbore, pravilno izvoljene, ljudstvu, ki jih je izvolilo od-govorne. Pribečević-Zerjavova demokratska manjšinska vlada se je začela siloma in nasilno uveljavljati, teptajoč ne par usluž-benih nastavljenec, ampak ljudstvo.

Dne 11. t. m. je razpustil eksponent »demokratsko socialistične« vlade Zerjav, ki v Ljubljani kot nekdanj Cuvaj na Hrvat-skem, občinski odbor v Mostah. Odbor se je zbral k seji. Ugotovil je nezakonitost vladnega razpustnega odloka. Vlada ne spoštuje ljudstva ne zakonov. Razpustiti občinski odbor nezakonito, brez najmanj-šega postavnega razloga ni drznil bivši de-želni odbor na pritisk nemškoavstrijske vlade; ni drznil tega koraka podvzeti Stürghov sistem. To je drznila manjšinska vlada Pribečević-Zerjav. Prosto od ljudstva izvoljeni občinski odbor v Mostah se je za-vedal, kaj vlada s tem dela. Zavedel se je

tudi, da mora braniti ljudske pravice. Se-stavil je protestni zapisnik. Prepis zapis-nika je poslal k vladni, če je dovoljeno ko-misarja Zerjava s tem imenom imenovati. Vlada, ki tepta postave, ni več vlada. Spo-ročil in postavil v zapisnik, da se umakne samo sili.

Sila je nastopila. Prišel je vladni ko-misar. Župan je vstal, povedal vladnemu gerentu, nekemu uradniku ljubljanskega magistrata sklep odborov, da se sme umak-niti samo sili. Zakonit zastopnik občine je on, ne vladni gerent.

Gerent je nato poslal po policijo in storil s tem dejansko nasilje. Šele po tem koraku se je župan umaknil.

Pribečević-Zerjav je poteptal postavo, stopil na tilnik ljudske prostosti. Bo ostalo to brez kazni? Ljudstvo se je začelo bra-niti. Kazen za predrzno tiranstvo prihaja!

Politične novice.

»Napreje« in minister Gostinčar. Teško je zagovarjati »Napreje« vstop so-cialistov v sedanjo absolutistično in proti-parlamentarno centralno vlado, ki je ubra-la najkomednejšo pot vladanja: Brez nad-zorstva in brez ustave! Zato si je »Napreje« oskrbel ligov list, da prikrije to žalostno plat socialistične politike: Napada bivša ministra dr. Korošca in Gostinčarja. Vse »Naprejeve« trditve so bile že zdavna ovr-žene, pa »Napreje« jih zopet pogreva, ker ne najde na ministromanju teh dveh ljud-skih ministrov nobenih resničnih grehov. Gostinčarju priznava še, da je sicer po-šten človek, očita mu pa, da ni nič nare-dil, in da tudi zakon o osemurnem delu ni njegov. Res je, da minister Gostinčar ni podoba sedanjih socialističnih ministrov Korošca, Bugšega in Kristana. Ker je za Korošem našel popolnoma neurejeno mini-strstvo, brez vsakega načrta, brez vsakih priprav za socialno zakonodajo, se-veda ni mogel biti na večnem pobovanju kakor njegovi socialist, tovariši v sedanji vladi. Nastaviti je moral še-le primerne moči in takoj začel izdelovati štiri važne zakone. Zakon o osemurnem delu je bil ob njegovem odstopu ravno dokončan. Da mi-nistri sami ne izdelujejo zakonov, ampak določujejo delavni program, ki ga potem pod njegovim nadzorstvom izdelujejo po-rejeni uradniki, bo menda tudi »Napreje« znano. Omenjamo le še, da se je šele pod Gostinčarjem začel izdelovati invalidni za-kon in so se začele delati priprave za za-kon o starostnem zavarovanju. Gostinčar ni bil samo pravi socialni minister po srcu, ampak tudi po delovanju. Mi ne bomo ho-dili po demagoški poti »Naprejevi« in bo-mo radi priznali, ako bodo socialistični ministri res kaj dobrega ukrenili, ker nam gre za stvar! Doslej — žal — o socialisti-čnih ministrih nimamo povedati ničesar, kar bi bilo hvale vredno.

Socialisti se boje odgovornosti za sedanje razmere. Socialisti so se dolgo pogajali z dr. Zerjavom, da bi si razdelili moč v deželni vladi. Ker pa so demokrat-ski in socialistični gospodje vsi enakega apetita, si niso mogli razdeliti mest, vsled česar so pogajanja za sestavo deželne vlade pretrgana. Včerajšnji »Napreje« to pojasnjuje ter pristavlja: »To pojasnilo dajemo našim somišljenikom, ki pogosto-ma mislijo, da sodelujejo naši zaupniki v ljubljanski vladi.« Seveda, nezadovoljnost ljudstva je tolika, da se je gospodje so-cialisti resno boje. Zato bi radi zvalili krivdo raz se. Pa ne pojde! Z dr. Zerjavom sodeluje v ljubljanski vladi poverjenik za socialno skrbstvo g. Milan Jaklič, eden najuglednejših socialističnih mož. Regent sam ga je imenoval na predlog osrednje vlade brez sporazuma strank, tedaj na abscutističen način. Glavno odgovornost za razmere, ki vladajo, pa nosi osrednja vlada v Beogradu, v kateri sede vodje jugoslov. socialistov Kristan, Korač in Bugšeg. Ti so soodgovorni za absolutizem, odgovorni za draginjo, odgovorni za po-manjkanje kruha, odgovorni za pomanjka-nje premoga, odgovorni za mrtvilo v so-cialno zakonodajo, odgovorni za nazad-njaške in nedemokratske volilne rede, ki jih diktira osrednja vlada, odgovorni za

Socialistični blok v Italiji.

LDU Milan, 18. dec. (ČTU.) Kakor javlja »Giornale d'Italia«, so se radikalni in reformni socialisti ter skupina narodne obnovitve združili v skupen blok. Vse tri stranke obdrže svoja imena in programe.

ves nered in korupcijo ter odiranje ljudstva. Zato ne bo mogoče, otrestiti se tako na lepem odgovornosti, ki so jo dolžni socialisti ljudstvu. Najprej je, najprvo za nemariti svoje dolžnosti in zatajiti svoj program, nato pa bežati pred odgovornostjo ljudstva.

+ Nismo vedeli. Socialisti so se do- slej radi hvalili, da pri njih oseba nič ne velja, ampak načelo, da sploh ne poznajo oboževanja oseb, da je pri njih vsak član enakoveren, da njihova moč temelji na masi, na ljudstvu. Današnji »Naprej« se pa dela, kakor bi cela slovenska socialna de- mokracija šlonela edino-le na ministru ali, kakor »Naprej« veli, na pastirju — Kri- stanu in kakor da bi vsak udarec, ki za- dene socialističnega pastirja, v živo zadel vse socialistične ovce(!) »Naprej« nam za- meri, da opominjamo socialistične ministre na njihove dolžnosti, da kažemo na nji- hovo zvezo z buržuaznimi demokrati ter da si osebno drzemo javnost opozarjati na dejstvo, da je Anton Kristan, ki je pred leti prišel v službo soc. dem. konsuma kot reven uslužbenec, danes bogat mož, ki ni- ma več zmisla in srca za revni proletari- jat. — »Naprej« pravi, da hočemo s tem razbiti socialistično stranko, češ, da de- lamo po svetopisemskem načelu: udari pa- stirja in čreda se razkropi. Zares nismo vedeli, da ima naša socialna demokracija svojega papeža in da je ta socialistični pa- pež ravno Anton Kristan. Ampak da sma- trajo Anton Kristan in njegovi sodruži-vo- ditelji socialno demokratično delavsko ma- so za čredo, ki daje volno, vprego in druge take koristne reči — to smo pa že davno vedeli. Nam se čreda smili, zato udarjamo po brezvestnih pastirjih. Če naši udarci tako dobro zadevajo in tako ljuto bole — ne moremo pomagati. Krivi nismo mi, da je resnica taka in ne drugačna.

+ Železničarji proti Kristanu. Sinoči se je v Mestnem domu vršilo zborovanje socialno-demokratskih železničarjev. Go- vorniki so napadali vlado in svoje sociali- stične ministre s Kristanom vred z največ- jo brezobzirnostjo. Zborovanje je nosilo vse znake komunizma in radikalizma, ki je Kristanu tako zoprno. Na zborovanju so padli kliči: Živela revolucija! — Kristan seveda živlža na svoje nekdanje sodruge.

+ Italijanski socialisti preklinjajo, kar Kristan blagoslovlja. »Secolo« poroča iz Rima 18. t. m.: Včeraj sta bili na Monte Citorio dve seji socialnodemokratskih po- slancev, na katerih so razpravljali o smer- nica svoje stranke v novi postvodažni pe- riodi. Sklenili so, da bodo povdarjali nespravljivo taktiko in maksimalistične tendence. Vedno naj se povdarja, da ni prav nobene možnosti skupnega dela med socialisti in meščanskimi strankami. — Tako so se italijanski socialisti postavili na čisto drugače stališče ko jugoslovanski sodruzi Kristanovega kalibra. Tam nočejo nobenega stika z nobeno meščansko stranko, pri nas pa Kristan podpira izra- zito kapitalistično stranko.

+ Nov demokratski program. Kakor poročajo belgrajski listi, se preosnuje De- mokratska Zajednica v najkrajšem času v stranko z novim programom. — Stranka je bila že sedaj zanič, le svoj program je hvalila. Sedaj je še tega proglasila za sta- ro šaro in hoče novega. Sedaj spada de- mokratska stranka s svojim programom vred na starino. Če bo pa kak starinar za to polomijo dal več ko groš, dvomimo.

+ Kaj bo z Reko? Razne vesti se ši- rijo sedaj po časopisu. Ena velevala, da bo Italija zahtevala za se le Zader, glede Reke pa je Italija zadovoljna, če se tam ustanovi kondominij, to je: sovlada Italije in Jugo- slavije. Druga vest pa pravi, da hoče Ita- lija za se mesto Reka, luka naj bi bila pa prosta.

+ Zunanji dolg česko-slovaške. V zadnji seji računskega odbora česko-slova- ške narodne skupščine je poročal finančni minister o zunanjem dolgu česke republi- ke. V Ameriki ima česka republika dolga 54 milijonov dolarjev, v Franciji 110 mi- lijonov frankov, v Italiji 120 milijonov lir. — V lastnih zalogah pa ima republika 20 milijonov zlata in 100 milijonov srebra. Vključ temu je položaj republike težak.

+ Spor med Wilsonom in Housom. O tem predmetu prinašajo ameriški in za- padno-evropski listi obširna poročila. Ka- kor se vidi, je bil polkovnik Hous precej zašel v izkoriščanja prijateljskih zvez s predsednikom Wilsonom ter v važnih stvar- eh po svoje odločal v njegovem imenu. Ko je bil za Wilsonom dospel v Pariz dr- žavni tajnik Lansing, je Hous kazal malo volje, da bi mu odstopil svoje mesto ob Wilsonovi strani. Zato je bil hotel Lansing odstopiti. Najbolj pa se je pregrešil Hous, ko je povzročil, da v mednarodni mirovni pogodbi z Nemčijo ni sprejeta točka o svobodi morja, kakor jo je hotel imeti Wilson. Končno je Hous nastopil proti Wilsonu v reškem vprašanju. Wilson je bil energično zahteval, da Italijani Reko za- puste, polkovnik Hous je pa šel k Orlandu in ga zagotovil, da je on — Hous — dovolj močan, da Wilson izpremeni svoj sklep. Od tega trenutka je Wilson prekinil s Hou- som vsako zvezo. Na vse te očitke v listih

je Hous odgovoril samo s kratko izjavo, da se njegova čuvstva ljubezni in občudovanja

nasproti Wilsonu kljub vsemu niso prav nič zmanjšala.

Draginjska doklada za državne nastav- lence.

LDU Ljubljana, 19. dec. Deželna vlada za Slovenijo je pravkar prejela od mini- stra za pripravo konstituante dr. Palečka sledečo uradno brzojavko. Dne 18. t. m.: Nove draginjske doklade za dežele izven Srbije so odobrene z veljavnostjo od 1. dec. 1919 do konca februarja 1920, in sicer od celotnih dosedanjih prejemkov:

Dnevne novice.

— Novi kardinali. Tajni konzistorij je imenoval 3 italijanske in 4 neitalijanske prelate kardinalom. Med italijanskimi je tudi dunajski nuncij Malfredi Bonzo.

— Promocija. Danes je promoviral na Dunaju za doktorja filozofije g. Lovro Sušnik, starešina in bivši predsednik »Danice«. Mlademu doktorju naše naj- iskrenejše čestitke!

— Uradniški štrajk se je v Zagrebu včeraj vršil na isti način ko v Ljubljani. Uradništvo se je po zborovanju in obhodu ob 1. zopet vrnilo na delo.

— 55 milijonov carine na en dan je bilo plačane v naši državi. Vsekakor je bil to dan pred kolkovanjem denarja.

— Nove tovarne. S sodelovanjem »Hrv. zemaljske banke« v Osijeku se snu- jejo naslednje nove tovarne: suknarna v Karlovcu, tovarna za opeko in šamotno blago v Primorju in tovarna za emajlirano posodo v Kamniku na Kranjskem. Povsod vel. kapital demokratsko-židovskih bank!

— Rekvizicija moke v Belgradu. Belgrajska mestna občina je komisiji, ob- stoječi iz enega delavca, ene zastopnice ženske Zveze in enega zastopnika mestne občine, poverila nalogo, da po mestu iz- vrši rekvizicijo moke po ceni, ki jo sama določi. Računajo, da je v Belgradu 150 va- gonov moke.

— Frank in lira padata. Ker frank in lira neprestano padata, sviri vlada pred spekulacijami s tujo valuto.

— Tuje valute. Tisti, ki potrebujejo za uvoz blaga ali iz katerega drugega zelo važnega vzroka tuje valute, se naj odslej obračajo s tozdevnimi prošnjami na podru- žnico Centralne uprave v Ljubljani, pri ka- teri se je ustanovila Devizna centrala. Da- lje se pozivljajo vsi, ki imajo tuje valute na razpolago, da jih ponudijo Devizni cen- trali pri podružnici Centralne uprave v na- kup.

— Valuta na zagrebški borzi. Ame- riški dolarji: 100 dolarev 10.300 K; avstrijska krona: 100 K 60 K; bolgarski levi: 100 levov 210 K; čehoslovaške krone: 100 kron 100 K; dinar: 100 dinarjev 405 K; 20 kronski cekini: 350 K; nemška marka 100 mark 258 K.

Ljubljanske novice.

Ij »Krivoprisežnik«, ljudsko igro v 3 dejanjih (7 slikah) priredi Sentjakovski Orel v Ljubljani v soboto in nedeljo dne 20. in 21. decembra v Ljudskem domu. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Konec po 10. uri. Med odmori svira odsekov violinski orkester. Vstopnice se daje v trgovini gospe Češnovar, Stari trg 16, v nedeljo dne 21. t. m. pa v »Prosvetnem društvu«, Florijanska ulica 15, od 8.—12. in od 2. do 5. ure popoldne ter eno uro pred vsako predstavo pri blagajni v Ljudskem domu. Vsi prijatelji poštenega razvedrila po- setite prireditve naših Orlov polnošte- vilno.

Ij Glasbena Matica naznanja, da je spored koncerta srbskega violinskega vir- tuoza g. Pera Stojanovića in ge. Ivanke Negro-Hrastove sledeči: 1. G. Tartini: So- nata za violino v G-molu s spremljevanem violine, viole in čela. 2. I. S. Bach: Kon- cert v E-duru za violino s spremljevanjem klavirja. Svira Pera Stojanovića. 3. a) P. J. Čajkovskij: Hrepenenje; b) L. M. Škerjanc: Jesenska pesem; c) G. Puccini: »Tosca« Molitev. Poje ga. Ivanka Negro-Hrastova. 4. Pera Stojanović: a) Ariji iz komične opere »Tiger«; b) Valse rondo I. Svira skladatelj. 5. a) P. J. Čajkovskij: Smrt. b) Bizet: »Carmen«. Adria Micaele. Poje ga. Ivanka Negro-Hrastova. 6. M. Bruch: Koncert za violino v G-molu. I. Introduk- cija in Adagio II. Finale. Svira Stojanović. Vstopnice se dobivajo v trafikih v Prešer- novi ulici. Koncert se vrši v »Narodnem domu«.

Ij Oproščen tat. Včeraj so porotniki oprostili Milana Babiča, ki je vlomil v ne- ko tuje stanovanje na Dunajski cesti, iz katerega je ukradel ročno železno blagaj- no z vsoto 44.000 kron.

Razne novice.

r Stroj za tiskanje 25 in 200 kronskih bankovcev ukraden. Budimpeštanska poli- cija preiskuje, kam so izginili tiskarski

Za uradnike: 11. čin. razreda po 120 odstot., 10. č. r. 110, 9. č. r. 100, 8. č. r. 90, 7. č. r. 80, 6. č. r. 70, 5. č. r. 60, 4. č. r. 50, 3. č. r. 40 odstotkov.

Za nameščence-neuradnike po 120 odstotkov. Natančnejša navodila slede od finančnega ministrstva.

stroji avstro-ogrske banke, ki so v budim- peštanski podružnici tiskali bankovce po 25 in 200 kron. Ni čuda, da jih je toliko. r Kvintal premoga 104 K. Na Dunaju stane kvintal premoga v vreči na kolo- dvoru 96 K, na dom postavljen 104 K.

r Najdeni ostanke prvega krščanskega hrama na Laškem. Izkopine pri S. Pietru di Grado, nedaleč od Piave so jako zani- mive. Pod sedanjo cerkvijo, ki je bila zgra- jena v četrtem stoletju, so našli ostanke prvotne hiše božje, ki je bila sezidana, ka- kor vse kaže, v spomin prihoda apostola Pavla, a na čije mestu je bila kasneje po- stavljena večja bazilika. Tu gre torej za zgradbo prvega krščanskega hrama božje- ga na Italijanskem. Poleg drugega so od- krili večje število grobov z napisi ter raz- ne druge arhitektonične fragmente. Stro- kovnjaki se jako zanimajo za te izkopnine. r »Rdeča Vrana«. Princ Waleski se je mudil letošnje počitnice med ameriški Indijani. V nekem rodu so ga posebno po- častili. Imenovan je bil za načelnika in je dobil naziv »Rdeča Vrana«. To ime je no- sil nekoč posebno slaven načelnik, čigar grb je hranil redko svetinjo. Zdaj ga je pa poklonil princu Waleskemu.

r Karel Veliki je dal — Karel Renner pa vzel. Originalno vizitnico ima bivši po- slanec državnega zbora grof Sternberg. Da bi ne prišel v konflikt s prepovedjo rabiti plemiški naslov, a da bi vseeno informi- ral svet o svojem rodu, si je dal natisniti takele vizitnice: »Vojteh Sternberg iz rodu grofov Sternberg; plemiški naziv mu je dal Karel Veliki, Karel Renner pa vzel.«

Aprovizacija.

a Cenejša prehrana. 1. Krušne ko- misije bodo uradovale v torek, dne 23. decembra 1919 od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice

za cenejša živila strankam, ki bodo na podlagi pravilno izpolnjene vprašalne pole sprejete v cenejšo prehrano. 2. V ce- nejšo prehrano bodo sprejeti: 1. Siromaki brez sredstev, 2. delavci, na- meščenci in uradniki, ki so navezani iz- ključno le na svojo dnevno, tedensko ali mesečno plačo, oziroma mezdo. 3. Člani »Samopomoči« morajo priti k krušni komisiji, da dobe izkaznice za cenejšo prehrano. S seboj morajo prinesiti le ro- binsko legitimacijo in knjižico »Samopo- moči«. Če pa imajo poleg plače še privatno premoženje, morajo izpolniti vprašalno polo, katero dobe pri »Samopomoči« in jo tam tudi izpolnjeno vrnejo. 4. Železničarjem, ki dobivajo živila pri železni- ških aprovizacijah, sploh ni treba priti k krušnim komisijam po karte za cenejša živila, ker bodo dobivali živila pri želez- niških aprovizacijah brez izkaznic. Če pa imajo poleg plače, oziroma mezde še kako premoženje, morajo izpolniti vprašalno polo, katero dobe in tudi izpolnjeno vrnejo pri železniških aprovizacijah. 5. Kdor pride v torek h krušni komi- siji, dobi izkaznico za cenejša živila še za mesec februar. 6. Vsi krušni ko- misarji se vabijo, da se udeležijo zasednje seje, ki se vrši v ponedeljek, dne 22. de- cembra 1919 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. S seboj naj prinesejo tudi svini- nike.

a Prodaja moke. Na vsak odrezek črke A sladkorne izkaznice se dobi en kilogram bele moke šte. 0. Kilogram moke stane K 5. — Ker nekateri trgovci niso prevzeli prodaje moke, oziroma se niso pravočasno zgiasili, bodo prodajali moko razen na svoje izkaznice moko še na sledeče številke: v I. okraju na št. 3 in 8 Zirkelbach, Poljanska cesta; v II. okraju na št. 14, 15, 16, 21 in 27 Zorc, Sv. Flori- jana ulica; v III. okraju na št. 30 in 31 Skala, Emonska cesta; v III. okraju na št. 35 Škerjanc, Zeljarska ulica; v IV. okraju na št. 43, 44, 45 in 46 Elbert, Kongresna trg; v V. okraju na št. 57, 58, 60 in 61 Krivec, Dunajska cesta; v VI. okraju na št. 68 Simončič, Sv. Petra cesta; v VII. okraju na št. 81, 87—91 Pogačari; v VIII. okraju na št. 96 Sarabon, Zaloška cesta; v VIII. okraju na št. 97, 100 in 108 Že- pandič; v X. okraju na št. 115, 122 in 123 Pirnat. — Na vse druge številke se dobi moko v tistih trgovinah, kjer dobe stranke svoj sladkor. — Prodaja sladkor- ja. Sladkor za december se prodaja na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic. Kilo- gram sladkorja stane 12 K 40 vin.

Vrnitev.

Spisal Rabindranat Tagore.

Fatik Kakravorti je bil poglavar va- ških paglavcev. Nekega dne si je izmisli- l novo porednost. Težek hloď je ležal v re- čnem blatu in čakal, da ga spremene v jam- bor. Fatik je določil, naj pridejo vsi sku- paj, da spravijo hloď z vso silo z mesta in ga skotalijo. Lastnik hloďa se bo jezil in bo iznenaden, oni pa bodo imeli veselje nad tem. Vsi so pritrdili temu sklepu in se složno spravili na delo.

Toda ravno ko so hoteli izvesti delo, je stopil Makan, Fatikov mlajši bratec tja in je sedel njim nasproti čisto mirno na hloď. Dečki so bili za hip iznenadeni. Eden njih ga je sunil precej boječe in mu dejal, da naj vstane. Toda on je obsedel nepremično. Bil je videti kakor mlad filo- zof, ki opazuje brezkoristnosti igranja. Fa- tik je bil hesen. »Makan,« je kričal, »če se ne spraviš pri ti priči s hloďa, te premla- tim!«

Makan se je premaknil samo toliko, da je sedel ugodneje.

Če bi bil hotel Fatik ohraniti svoj kra- ljevski ugled pred ljudstvom, bi bil moral izpolniti svojo grožnjo. Toda v odločilnem trenutku ga je zapustil pogum. Vendar pa si je njegov iznajdljivi duh znal pomagati z novim domislekom, ki je premagal nje- govega brata in jim poleg vsega pripravil še večjo zabavo. Ukazal je, da naj skotalijo hloď z Makanom vred čez drn in strn. Ma- kan je slišal te besede, a v interesu njego- ve časti je bilo, da vzdrži na mestu. Pre- zrl pa je dejstvo, da je s tem združena ne- varnost, kot oni, ki hrepene po zemski slavi in drugih stvarih.

Dečki so se uprli z vsemi močmi v hloď in kričali: »Ena, dve, tri, zdaj!« Pri besedici »zdaj« se je hloď zdril in z njim Makanova filozofija, čast in vse.

Vsi ostali dečki so glasno kričali od veselja, le Fatik je bil nekoliko prestrašen. Vedel je, kaj bo prišlo. In res, Makan je planil kvisku slep kakor usoda in kričel kakor furije. Vrgel se je na Fatika, spras- kal mu obraz in ga tepel in brcal, nato je zbežal tuleč domov. Prvo dejanje drame je bilo končano.

Fatik si je obrisal obraz in sedel na rob pogrezlega čolna na bregu reke in za- čel grizti travne bilke. Neka ladija je pri- stala in gospod srednje starosti s sivimi lasmi in temnimi brki se je izkrcal. Ta je videl dečka, ki je sedel brez dela in ga je vprašal, kje stanujejo Kakravortijevi. Fa-

tik je grizel travo dalje in dejal: »Tam le- toda popolnoma nemogoče je bilo spozna- kam je kazal. Tujec ga je vprašal še en- krat. On pa je del svoje noge na rob in de- jal: »Pojte iskati,« in je grizel travo dalje kot poprej.

Toda tu je prišel nek služabnik od do- ma in je javil Fatiku, da ga mati kliče. Fa- tik se je branil iti. Toda služabnik si je znal pomagati. Popadel je Fatika, ki je onemogli jezi bil in brcal okrog sebe pre- cej trdo in ga je tiral s seboj.

Ko je prišel Fatik domov, ga je zagre- dala njegova mati. Zavpila je jezna: »Toda te si Makana zopet tepel?«

Fatik je odvrnil nevoljen: »Ne, tega nisem storil; kdo ti je to pravil?«

Njegova mati je kričala: »Ne laži!«

Fatik je odvrnil naglo: »Rečem Ti, da tega nisem storil. Vprašaj Makana!« Toda Makanu je zdelo najbolje, da ostane pri svojih prejšnjih izjavi. Dejal je: »Da, mati, Fa- tik me je tepel.«

Tu je bilo Fatikovo potrpljenje pri kraju. Te krivice ni mogel prenesti. Planil je na Makana in ga pričel obdelovati s po- stmi: »Na,« je kričal, »na to in še to je še to za tvoje laži.«

Njegova mati pa se je potegnila na Makana in potegnila Fatika proč in ga bi- la z rokami. Ko jo je Fatik potisnil v stran, je kričala: »Kaj ti mali ničvredne! Ti boš tepel svojo mater?«

To je bilo ravno v onem kritičnem trenutku, ko je vstopil sivolas tujec. Vpra- šal je, kaj se je zgodilo. Fatik je obstal nem in osramočen.

Ko pa ga je njegova mati pustila in pogledala tujca, se je spremenila njena za- va v iznenadenje. Zakaj ona je spoznala svojega brata in vzklila: »Kaj, da do- Od kje prihajaš.«

Med tem, ko je govorila te besede, se je sklonila k zemlji in se dotaknila njegove nog. Njen brat je bil takoj po njeni poro- čitvi odstopal in je šel s trgovino v Bom- bayu. Njegova sestra je izgubila svojega moža, med tem ko je bil on v Bombayu. Bizamber se je vrnil zdaj v Kalkuto in jo poizvedel po svoji sestri. Nato je pribežal da jo obišče.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«

Odgovorni urednik Jože Kulac

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani